

प्रस्ये हिमवतो रस्ये मालिनीमभितो नदी । जातमुत्सृज्य तं गर्भं मेनका मालिनीमनु । कृतकार्या ततस्तर्णमगच्छत् संसदं ।

तं वने विजने गर्भं सिंहव्याघ्रसमाकुले । दृष्ट्वा शयानं शकुनाः समन्तात्पर्यवारयेन् । नेमां हिंसुर्वने बालां क्रव्यादा मांसगृह्णिनः । पर्यरचन्त तां तत्र शकुन्ता मेनकात्मजां । उपस्रष्टुं गतश्चाहमपश्यं शयितामिमां । निर्जने विपिने रस्ये शकुनैः परिवारितां । आनयित्वा ततश्चैनां दुहित्वे न्यवेशयं । शरीरकृपाणिदाता यस्य चान्नानि भुञ्जते । क्रमेणैते त्रयोऽप्युक्ताः पितरो धर्मो शासने ।

निर्जने तु वने यस्मात् शकुनैः परिवारिता । शकुन्तलेति नामास्याः कृतं चापि ततो मया । एवं दुहितरं विद्धि मम विप्र शकुन्तलां । शकुन्तला च पितरं मन्यते मामनिन्दिता । ॥ शकुन्तलोवाच ॥ एतदाचष्ट पृष्टः सन्ममजन्म महर्षये । सुताङ्गणस्य मामेवं विद्धि त्वं मनुजाधिप । कण्वं हि पितरं मन्ये पितरं स्वमजानती । इति ते कथितं राजन्यथा वृत्तं श्रुतं मया । इत्यादिपर्वणि सम्भवपर्वणि शकुन्तलो पांथ्यानेदिसप्ततोऽध्यायः ॥ ७२ ॥

॥ दुष्यन्त उवाच ॥ सुवक्तं राजपुत्री त्वं यथा कल्याणि भाषसे । भार्या मे भव सुश्रेणि ब्रूहि किं करवाणि ते । सुवर्णमालां वासांसि कुण्डले परिहाटके । नानापत्तनजे शुभ्रे मणिरत्ने च शोभने । आहरामि तवाद्याहं निष्कादीन्यजिनानि च । सर्व्वराज्यं तवाद्यास्तु भार्या मे भव शोभने । गान्धर्व्वेण च मां भीरु विवाहेनैहि सुन्दरि । विवाहानां हि रम्भोरु गान्धर्व्वः श्रेष्ठ उच्यते ।

॥ शकुन्तलोवाच ॥ फलाहारी गतो राजन्पिता मे इत आश्रमात् । मुहूर्त्तं सम्प्रतीक्षस्व स मां तुभ्यं प्रदास्यति । ॥ दुष्यन्त उवाच ॥ इक्षामि त्वां वरारोहे भजमानामनिन्दिते । त्वदर्थं मां स्थितं विद्धि त्वद्गतं हि मनो मम ।

आत्मनो बन्धुरात्मैव गतिरात्मैव आत्मनः । आत्मनैवात्मनो दानं कर्त्तुमर्हसि धर्मतः । अष्टावेव समासेन विवाहा धर्मतः स्मृताः । ब्राह्मो दैवस्तथैवार्थः प्राजापत्यस्तथासुरः । गान्धर्व्वो राक्षसश्चैव पैशाचश्चाष्टमः स्मृतः । तेषां धर्मान्यथा पूर्वं मनुः स्वायम्भुवोऽब्रवीत् । प्रशस्ताश्चतुरः पूर्व्वान्ब्राह्मणस्योपधारय । षडानुपूर्व्याश्चतस्र विद्धि धर्माननिन्दिते । राजानु राक्षसोऽप्युक्ता विट्शूद्रेष्वासुरः स्मृतः । पञ्चानान्तु त्रयो धर्म्या अधर्म्यौ द्वौ स्मृताविह । पैशाचश्चासुरश्चैव न कर्त्तव्यौ कदाचन । अनेनविधिना कार्य्या धर्मस्यैषा गतिः स्मृता । गान्धर्व्वराक्षसौ चत्वे धर्म्यौ तौ मां विशङ्किताः । पृथग्वा यदिवा मिश्रौ कर्त्तव्यौ नात्र संशयः । सा त्वं मम सकामस्य सकामा वरवर्णिनी । गान्धर्व्वेण विवाहेन भार्या भवितुमर्हसि । ॥ शकुन्तलोवाच ॥ यदि धर्मपथस्त्वेष यदि चात्मा प्रभुर्म्मम । प्रदाने पौरवश्रेष्ठ शृणु मे समर्थं प्रभो । सत्यं मे प्रतिजानीहि यथा वक्ष्याम्यहं रहः । मयि जायेत यः पुत्रः स भवेत्तद्वदन्तरः । युवराजो महाराज सत्यमेतद्वीमि ते । यद्येतदेवं दुष्यन्त अस्तु मे सङ्गमस्त्वया ।

॥ ७३ ॥